

แนวโน้มและทิศทางการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

รศ.ดร. คมเพชร ฉัตรสุภกุล

รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 1

งานด้านการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นจึงเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน และมีความ
หลากหลาย จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบเมื่อต้องทำงานวิจัย เพื่อมิให้เกิด
ความเสียหายกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 2

ผู้วิจัยทุกคนจะต้องมีองค์ความรู้ด้านการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นอย่างดี หรือ อาจกล่าวได้ว่ามีความรอบรู้ในศาสตร์อย่างชัดเจน จึงจะทำให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 3

งานทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา จะครอบคลุมบริบท
หลาย ๆ ด้านของมนุษย์ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะถูกจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่
การศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้ก็มีหลายละเอียดมากมาย
ที่นำไปสู่การทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 4

งานทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จะมีบุคคลที่มี
ส่วนได้ส่วนเสีย อยู่หลายกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้ประสบ
ความสำเร็จ โดยทั่วไปมักจะครอบคลุมถึง นักเรียน/นักศึกษา/เยาวชน
ครูอาจารย์/ผู้บริหารในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา นักสังคม
สงเคราะห์ จิตแพทย์ รวมถึงบุคคลในชุมชนและสังคม บุคคลเหล่านี้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับทำให้ความช่วยเหลือ จึงอยู่ในข่ายที่ต้องให้มีส่วนช่วยเหลือ

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 6

ศาสตร์ด้านการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา มีแนวคิดทฤษฎี
ตลอดจนเทคนิคที่หลากหลาย อาทิ การให้คำปรึกษารายบุคคล การให้
คำปรึกษากลุ่ม การให้คำปรึกษาครอบครัว การให้คำปรึกษาคู่สมรส เป็นต้น
ซึ่งเทคนิคเหล่านี้จะถูกนำไปใช้ในการวิจัยกับประเด็นปัญหาที่มีความ
เหมาะสม

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 7

การแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ
บริบทของสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการวิจัยที่มีประโยชน์จะต้องเป็นการ
วิจัยที่มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
จะต้องสามารถชี้ประเด็นสำคัญ ๆ ซึ่งกำลังได้รับความสนใจของสังคม

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 8

ประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจ คือ การวิจัยบางเรื่องที่ต้องใช้
ศักยภาพระดับสูง ผู้วิจัยควรจะตระหนักว่า ความสามารถของตนเองเพียงพอ
หรือไม่อย่างไร หรือในกรณีที่ต้องการความเชื่อมั่นในการวิจัย ควรจะมีที่
ปรึกษางานวิจัยของตนเอง ทั้งนี้เพื่อทำให้งานวิจัยมีความถูกต้องและ
น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ไม่มีใครสามารถกำหนดได้ว่า งานวิจัยด้านการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา จะทำเรื่องอะไรได้บ้าง เพราะมีความหลากหลายในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยจะต้องให้ความสนใจ และนำไปปฏิบัติด้วยตนเองก่อนที่จะทำการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อย่าพยายามถามบุคคลอื่น ๆ ว่า จะวิจัยเรื่องอะไรดี เพราะในที่สุดตนเองก็อาจจะไม่มีความรู้ความสามารถและความสนใจในประเด็นเหล่านั้น

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ข้อแนะนำ 3 ประการ สำหรับการแสวงหาหัวข้อในการวิจัยทางการแนะแนวและ
การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 1 ผู้วิจัยจะต้องพยายามศึกษาหาความรู้จากการอ่านบทความ เอกสาร
ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ให้มากเพียงพอที่จะทำได้ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการทำ
วิจัยของตนเอง ถ้าหากไม่อ่าน จะไม่มีทางรู้ว่าสิ่งที่ควรจะทำการวิจัยคือ อะไร โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งถ้าอ่านงานวิจัยมากขึ้น ก็จะพบว่างานวิจัยแต่ละเรื่องจะมีข้อเสนอแนะสำหรับการ
วิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงสามารถที่จะต่อยอดการวิจัยที่มีคนอื่น ๆ ศึกษาบ้างแล้ว การ
วิจัยเช่นนี้ มักมีแนวทางของการศึกษามาแล้ว ผู้วิจัยจะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายและ
รวดเร็ว ผู้วิจัยเห็นแนวทางการวิจัยอย่างชัดเจน

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 2 นักวิจัยที่ดี มักจะเป็นคนที่มีความสนใจในบริบททางสังคมอยู่อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเป็นคนที่ช่างสังเกต เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม จนทำให้สามารถสังเคราะห์บริบทต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้น ผู้วิจัยก็ควรจะเริ่มค้น ฟังฝนตนเองให้เป็นคนช่างสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่มีโอกาสเข้าไปสัมผัสอย่างสม่ำเสมอ อาจรวมไปถึงเป็นคนชอบบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจด การถ่ายภาพ การถ่ายคลิป สิ่งเหล่านี้รวมเป็นประโยชน์

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประการที่ 3 นักวิจัยที่ดีจะต้องเห็นความสำคัญกับการมีโอกาสสนทนากับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย เพราะการสนทนากับผู้รู้มักจะก่อให้เกิดปัญญาตามมาเสมอ ดังนั้นผู้วิจัยไม่ควรจะคิดอะไรแต่เพียงลำพัง เพราะมีข้อจำกัดในด้านความคิดและประสบการณ์เสมอ การสนทนากับผู้รู้เป็นหนทางลัดไปสู่คำตอบได้หลาย ๆ เรื่อง รวมไปถึงการสัมภาษณ์บุคคลที่เรามีความสนใจก็อาจจะนำไปสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยได้เป็นอย่างดีด้วย

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

1. ผู้วิจัยสามารถที่จะตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยด้วยตนเอง ตามความสนใจที่มีอยู่ และอาจมุ่งไปที่กลุ่มเป้าหมายที่ตนเองให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถทำให้ความคิดในการวิจัยแคบลงและเป็นจริงมากขึ้น เช่น ปัญหาของนักเรียนยุคปัจจุบันคืออะไร พ่อแม่มีความห่วงใยบุตรหลานในด้านใด ครูอาจารย์มีปัญหาด้านใดกับนักเรียน เป็นต้น

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

2. ผู้วิจัยสามารถที่จะตั้งคำถามว่า แนวคิดทฤษฎี และเทคนิคต่าง ๆ ที่เรียนมา จะสามารถนำไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด เช่น เรียนเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแล้วจะสามารถนำไปใช้แก้ปัญหารื่องทักษะทางสังคมของนักเรียนได้หรือไม่ เรียนเทคนิคการให้คำปรึกษารายบุคคลจะสามารถนำไปใช้แก้ปัญหอะไรได้บ้าง รวมทั้งเรียนวิชาพลวัตกลุ่มแล้วจะนำกระบวนการกลุ่มไปพัฒนานักเรียนได้หรือไม่อย่างไร

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

3. ผู้วิจัยสามารถที่จะรวบรวมประเด็นปัญหาที่จะนำมาวิจัยได้อย่างหลากหลายวิธี เช่น แบบสำรวจปัญหาต่าง ๆ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน การติดตามข่าวสารจากสังคมออนไลน์ ข้อมูลเหล่านี้มักจะนำไปสู่คำถามในการวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่ผู้วิจัยอาจจะต้องสังเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายจึงจะพบหัวข้อการวิจัยที่น่าสนใจ

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคม ภายใต้ขอบเขตงานด้านการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา เช่น ปัญหาด้านการศึกษาในปัจจุบันคืออะไร ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ/การเลือกอาชีพ คืออะไร ปัญหาด้านสุขภาพจิตในสังคมปัจจุบันมีประเด็นใดบ้างที่น่าสนใจ ถ้าสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างชัดเจน ประกอบกับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ก็จะนำไปสู่หัวข้อการวิจัยที่ทันสมัย

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

5. ผู้วิจัยอาจจะตัดสินใจเลือกระเบียบวิธีการวิจัยตามที่ตนเองสนใจและมีความสามารถ โดยทั่วไปอาจจะวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเป็นทั่ว ๆ ไปที่ค้นพบปัญหา แต่ในบางกรณีที่ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างแท้จริงที่จะทดลองใช้ เทคนิคเพื่อช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา งานวิจัยก็จะมีลักษณะเป็นการทดลอง ซึ่งถือว่าเป็นการวิจัยที่มีคุณค่าสูงเพราะได้ประยุกต์ใช้เทคนิคต่าง ๆ และมีข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

6. ประเด็นปัญหาในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยอาจจะสามารถประยุกต์ใช้จากตัวอย่าง
ประเด็นการวิจัยดังนี้

-
-
-
-

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

6. ประเด็นปัญหาในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยอาจจะสามารถประยุกต์ใช้จากตัวอย่าง
ประเด็นการวิจัยดังนี้

- การจัดการความเครียดของเด็กและวัยรุ่น
- ปัญหาเด็กติดสื่อออนไลน์ เกมออนไลน์ สังคมออนไลน์
- ค่านิยมในการเรียนและการประกอบอาชีพในยุคปัจจุบัน
- เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่น

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

6. ประเด็นปัญหาในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยอาจจะสามารถประยุกต์ใช้จากตัวอย่าง
ประเด็นการวิจัยดังนี้

- ปัญหาของนักเรียนที่มาจากครอบครัวแตกแยก
- ปัญหาเด็กซึมเศร้า
- ปัญหาการปรับตัวและการคบเพื่อนต่างเพศ
- ปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

6. ประเด็นปัญหาในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยอาจจะสามารถประยุกต์ใช้จากตัวอย่าง
ประเด็นการวิจัยดังนี้

- ปัญหาของนักเรียนเพศทางเลือก
- ความสัมพันธ์ของพ่อแม่และลูกในยุคสังคมออนไลน์
- เจตคติของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเมือง
- การเสริมสร้างความสุขในครอบครัว

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

6. ประเด็นปัญหาในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยอาจจะสามารถประยุกต์ใช้จากตัวอย่าง
ประเด็นการวิจัย ดังนี้

- การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกของนักเรียน
- ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต
- การปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน การคบเพื่อน
- สุขภาพจิตของผู้สูงวัย

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

7. ตัวอย่างประเด็นปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด อาจจะมีทั้งคนสนใจและไม่สนใจ ซึ่งเป็นเรื่องปกติ ถ้าหากสนใจก็สามารถนำไปพิจารณาดูว่ามีความเป็นไปได้ในการวิจัยหรือไม่ ทั้งนี้ควรจะศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มาก ไม่เช่นนั้นจะพบปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น กรอบแนวคิดการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย เป็นต้น

แนวโน้ม ประเด็นปัญหาในการวิจัยทางการแนะแนวและ การศึกษาเชิงจิตวิทยา

ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา

8. สำหรับบุคคลที่อ่านประเด็นปัญหาแล้วไม่ตรงกับความสนใจ ก็สามารถที่จะไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น ขอให้มีความเชื่อมั่นว่า ถ้าศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ให้มากเพียงพอ ย่อมสามารถหาหัวข้อการวิจัยได้อย่างแน่นอน ถ้าศึกษาเร็วก็ค้นพบได้เร็ว แต่ถ้าปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไปด้วยความวิตกกังวล ก็จะได้หัวข้อช้าลง

บทสรุป

งานวิจัยเป็นเรื่องของความอยากรู้ อยากเห็นเป็นหลัก เพราะจะสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษามากขึ้น ธรรมชาติของคนไทยที่มีชีวิตสุขสบาย ไม่ต้องต่อสู้มากนัก อาจจะเป็นปัญหาที่ทำให้คนไทยไม่รักการวิจัย ดังนั้นถึงยุคใหม่หรือยังที่ทุกคนต้องปรับเจตคติให้ดี เพื่อจะได้ทำงานวิจัยให้มากขึ้น ข้อค้นพบจากการวิจัยจะมีประโยชน์และส่งเสริมชีวิตของมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้นได้